

Keltalaikkajäkälä

Gul porlav
Pertusaria flavida

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Keltalaikkajäkälä on kellanvihreä–kellanharmaa–kellanuskea, paksu ja rupimainen jäkälä. Jäkälän reuna on usein harmaa. Sekovarren pinnalla on yleensä runsaasti haarattomia ja pallomaisia tai lyhyen liereitä isidioita. Katketessaan ne hajoavat toisinaan sorediomaiseksi massaksi, joka voi peittää koko sekovarren. Kotelomaljat ovat keltalaikkajäkälällä hyvin harvinaisia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Keltalaikkajäkälä kasvaa vanhojen lehtipuiden kaarnalla valoisilla kasvupaikoilla. Yleensä laji kasvaa tammella, mutta myös vaahteralla ja lehmuksella. Kasvupaikat ovat yleensä jalopuumetsässä tai metsän reunassa, harvemmin puistoissa tai pihhoilla. Laji ei yleensä kasva varjoisissa paikoissa. Keltalaikkajäkälä esiintyy harvinaisena Lounais-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Keltalaikkajäkälä on uhanalaistunut metsien puulajisuhteen muutosten, pellonraivauksen, rakentamisen ja avoimien alueiden sulkeutumisen takia. Nykyään lajia uhkaa etenkin avoimien alueiden umpeenkasvu. Laji kestää huonosti kuusettumista. Pääosa populaatiosta on Turun Ruissalossa, jossa uhkana ovat myös vieraslajipuut ja -pensaat.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan keltalaikkajäkälän kasvupaikoilla ja niiden lähiympäristössä tulee säästää vanhat jalot lehtipuut. Kasvupaikka tulee pitää avoimena, ja etenkin kuusettuminen tulee estää.

Lähteet

Arup, U., Ekman, S., Kärnefelt, I. & Mattson, J.-E. (toim.). 1997. Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige. SBF-förlaget, Lund. 276 s.
Stenroos, S., Ahti, T., Lohtander, K. & Myllys, L. (toim.) 2011: Suomen jäkäläopas. — Norrlinia 21: 1–534.

Kuva: Juha Pykälä